

Božična številka bo obsegala 32 strani! Novoletna številka bo prinesla lep koledar!

mesec september ruski gospodarski podatki, ki se glase: 1 kg surovega masla 13 rubljev (360 Din), 1 kg rastlinskega olja 9 rubljev (248 Din), 1 kg svinjskega mesa 12 rubljev (336 Din), 1 kg sladkorja 8 rubljev (224 Din), 10 komadov jajc 6 rubljev (168 Din). V državnih konzumih so cene nižje, a tam kaj je vse na karte in je možno dobiti le male količine. Tudi delavstvo je prisiljeno, da se preživlja s pomočjo tihoptstva.

Krog zmanjšanja delovnega časa. Po novem premogovnem zakonu je uveden na Angleškem 7 in polurni delavnik. — V Ameriki v Zedinjenih državah se poteguje demokratska stranka za uvedbo peturnega delavnika za vladne uradnike kot prvi korak v smeri splošne uvedbe peturnega delovnega časa.

»RAZOROŽITEV« V ŠTEVILKAH.

Leta 1919 je bilo ustanovljeno Društvo narodov s sedežem v Ženevi s ciljem, da bi vzdrževalo mir med državami in pazilo na izpolnitev mirovnih pogodb. Vršilo se je od prevrata do danes že tudi nad 12 razorožitvenih posvetovanj, ki bi naj omejila neprestano oboroževanje na suhem in na morju. Kaj je doseglo glede znižanja oboroženega stanja Društvo narodov in kaj že nad en tucat razorožitvenih konferenc, nam naj dokažejo sledeče najnovejše številke, ki se nanašajo le na največje države v Evropi in na Rusijo:

Stanje vojaštva v posameznih državah v mirnem stanju, ki bi pa za slučaj vojne se bogznaj za koliko dvignilo: Rusija 1.200.000 mož, ki so stalno pod orožjem; Francija 650.700 mož; Italija 638.300 mož armade in miličnikov, Poljska 299.041, Anglija 186.000, Nemčija 100.000.

Pripravljenih bojnih letal imajo: Francozi 4667, Angleži 1547, Rusi 1400, Italijani 1160, Poljaki 1000.

Težkih topov ima: Francija 1172, Italija 650, Rusija 600, Poljska 426, Angleška 4000 in Nemčija v trdnjavi Königsberg 22.

Stanje lahkih topov: Rusija 2400, Anglija 1700, Francija 1452, Poljska 1284, Italija 12.000 in Nemčija 88.

Strojnic poseda: Francoska 37.000, Rusija 23.000, Angleška 13.000, Poljska 9700, Italija 4300, Nemčija 00.

Tanki so eno najbolj opasnih orožij moderne bojne opreme. So to veliki oklopni avtomobili, ki drve preko vseh ovir, jarkov in tudi navkreber. Oboroženi so z vsemi mogočimi topovi in s strojnimi. Tankov imajo: Francozi 2500, Rusi 250, Italijani 250, Angleži 200, Poljaki 100 in Nemci 0.

Kakor je razvidno iz navedenih števil, ne poseda Nemčija na papirju že skoraj nobenega vojnega orožja, a za slučaj kakega oboroženega spopada so pa Nemci gotovo bolje preskrbljeni ne-

go katerakoli druga država. Nemce pa vežejo mirovne pogodbe, da morajo svoj bojni stalež prikrivati pred široko javnostjo.

Verstvo in nedostatek verstva v narodih.

Priobčil A. K.

V. Poganski narodi novega veka.

Ko je Krištof Kolumb našel Ameriko, sta bila tam dva mogočna naroda, in sicer Azteki v Mehiki in Peruanci. Oba sta imela dobro urejene države in precejšnjo omiko. Tudi njihovo verstvo je bilo dobro razvito.

V Mehiki

je bilo veliko templjev in dosti duhovnikov, ki so imeli veliko veljavo. Duhovniki so bili učitelji ljudstva, vzgajali so mladino in širili omiko. Bili so prvi svetovalci vladarja, brez njihovega dovoljenja ni smel začeti vojske. Imeli so tudi samostane in rede s strogo disciplino. V samostanih so bile šole; dečke so podučevali duhovniki, deklice pa duhovnice, ki so žgale ter stražile tudi sveti ogenj v templu.

Naročite pravočasno, da dobiti 32 strani obsegajočo božično številko!

Verovali so v posmrtno življenje; imeli so tudi spoved in neko čudno obhajilo. Najvišji njihov bog je bil Huicilopothli. Njemu so darovali letno na tisoče ljudi, večinoma vojnih ujetnikov in sužnjev. Ubogi žrtvi so z nožem prerežali prsa in ji iztrgali srce, katero je duhovnik vzdignil proti solncu in je vrgel še gorko k nogam božanstva. Darovali so pa tudi ženske in otroke. Meso darovanih so pojedli. Na mizi mehikanskega cesarja Montezume je bila otročja pečenke posebna slaščica. Strašna vera! Neusmiljeni bogovi, ki so zahtevali take grozne žrtve!

V državah Peru

so vladali mogočni vladarji po imenu Inka. Kot boga so častili solnce. Vladar Inka je bil sin solnca, zastopnik božanstva na zemlji. Imel je silno veljavo in ljudstvo ga je skoraj po božje častilo. Duhovnikov je bilo veliko; višji duhovnik, po imenu Villac Umu, je bil po časti prvi za Inka in eden izmed njegovih sorodnikov. Največji praznik je bil kres. Tri dni pred kresom so se postili in niso vžigali nobenega ognja. V jutro na praznik je čakal vladar z ljudstvom v praznični obleki vzhod božjega solnca, čegar prvi žarek so pozdravili vsi z veselimi vriskom. Potem so šli v tempel, kjer so mu darovali jagnje; nato so z ogledalom iz čiste kovine vžigali sveti ogenj in ga izročili v varstvo solnčnim devi-

cam. Solnce so molili kleče z razprostrtimi rokami. Darovali so mu cvetice in zelišča ter sadeže. Največjo žrtev so mu pa prinašale solnčne device. Te so morale vedno čisto živeti in v templu, čegar stene so bile okrašene s ploščami iz čistega zlata, so varovale sveti ogenj. Izbirali so jih kot mlade, lepe, nadarjene deklice iz boljših družin. Posebne gospe so jih vzgojevale v samostanih, kjer so pletle, vezle in delale preproge, obleke za temple in za vladarja. S sorodniki niso smele občeovati, znanja z moškimi osebami ne imeti. Le vladar Inka, sin solnca, si je iz solnčnih devic zbral svoje neveste, ker je smel imeti več žen. Če je pa katera drugače čistost izgubila, je bila kakor rimske Vestalke živa pokopana, njenega zapeljivca so zadavili in njegov rožstni kraj razrušili.

Poleg solnca so Peruanci častili tudi mesec, zvezde, vetrove, zemljo ter zrak. Tempel, posvečen mescu, je stal poleg templja solnčnega boga. Kakor je bilo tam vse zlato, tako je bilo tu vse srebrno. Stene templja so bile okrašene s srebrnimi ploščami.

Kar se tiče pravosti, so stali Peruanci visoko nad Azteki in, kakor trdijo Španci, celo nad Evropejci. Red, pokorščina in pridnost so bile čednosti tega srečnega naroda, ki je bil jako gostoljuben in hraber.

Peruance in Azteke so pokristijanili Španci.

In ravno temu, ker so sprejeli krščansko vero, se imajo zahvaliti, da so se še do dandanes ohranili. V Peru je še 60% Indijancev, 25% je mešancev (iz belih in Indijancev), 15% je belih, zamorcev in Kitajcev. V Mehiki je še 38 odst. čistih Indijancev, 43% je mešancev in le 1% je belih. Španski govori 85%, indijanska narečja pa še 15%. — Zaslugo, da se je ohranilo še toliko Indijancev, imajo katoliški Španci. Četudi so jih nekateri suroveži zatirali, so vendar vobče Španci bolj človeško postopali z njimi kot protestantovski Angleži, ki so Indijance Sev. Amerike iztrebili na že zelo pičlo število. Da jih je pa še vsaj nekaj ostalo, za to imajo največjo zaslugo katoliški misijonarji. O verstvu sedanjih paganskih narodov ne bom dosti pisal, ker so njihove verske razmere bolj ali manj znane. Kako verni so mohamedanci! Ni vernikov na zemlji, ki bi bili s tako silo razširjali svojo vero kot mohamedanci. Koliko narodov so si podvrgli in nekaterim so docela usilili svojo vero. V naši državi je v južnih krajih dosti mohamedancev slovanske narodnosti. So jih pač Turki prisilili z grožnjo, mučenjem, z odvzetjem premoženja ter pravic, da so sprejeli Alahovo vero. In kako trdno se drže te vere in kako goreče jo izpolnujejo! Znano mi je, da mohamedanski vojni ujetniki prva leta svetovne vojne niso hoteli uživati

O Božiču bo 8 strani božične priloge in 8 strani slik!

jedi, zabeljenih s svinjsko zabelo, ker jim to prepoveduje njihova vera. Pri-liko smo tudi imeli opazovati, kako pobožno so opravljali svoje molitve. In s kako verno, s kako gorečnostjo hodijo na svoja božja pota v Meko in v Kerbelo v Mezopotamiji! V goreč-nosti in v zvestem izpolnjevanju svoje vere pač daleč nadkriljujejo nas ka-toličane. V primeri z njimi smo veliki mlačneži.

*

Naše priloge.

Poleg rednega obsega 16 strani, kar da skupno letno 832 strani, ima »Slov. Gospodar« še tudi priloge in sicer »Naše slike« in božično, novoletno in druge priloge. Te priloge dajo letno še 72 strani, tako da dobijo naročniki letno 900 strani močno knjigo, ako shranijo vse izvede. Kdor pregleda »Slov. Gos-podarja« samo enkrat in le eno samo številko, navadno niti ne pomisli, ko-liko dobi pravzaprav za teh 32 Din na leto.

Oni, ki znajo ljubiti knjigo in spoš-tujejo čtivo, tudi shranjujejo ali celo-letnega »Slov. Gospodarja«, ali vsaj slike in priloge, pa kaj važnejših član-kov. Kolikokrat jim pozneje pride prav česar na prvi pogled niti ne mislijo. Ne le zabavni, tudi poučni članki pri-dejo pozneje kedaj zelo prav, ako jih imate takoj pri roki.

Kar zadeva naše povesti, moramo svetovati posebno to, da se naj izrezu-jejo, ker je itak tako tiskana, da se jo lahko shrani. Nekateri to že dalje časa delajo in imajo tako doma celo vrsto povesti, ki so si jih spravili iz svojih listov. Tako pozneje lahko berejo po-vest v celoti in ne samo v odlomkih.

Kdor bode pravično ocenil obseg in vsebino »Slov. Gospodarja«, bo moral priznati, da je pač za 32 Din letno res veliko na razpolago. Kadar se boste razgovarjali o »Slov. Gospodarju« po-vdarite tudi to. Kjerkoli vam je mogo-če, priporočajte »Slov. Gospodarja«. — Naroči se tako, da pišete eno dopisnico na upravo »Slov. Gospodarja« v Mari-boru, Koroška cesta 5, ali pa kar na pošti vzamete položnico in napišete na ročnino 32 Din. Čekovna številka »Slo-venskega Gospodarja« je 10.603.

NOVICE

Materam, ki imate sinove pri voja-kih! Vaša največja skrb so vaši odrasli otroci, saj same pravite: Mali otroci - male skrbi, veliki otroci - velike skrbi. Posebno pa vas skrbi za one, nad ka-terimi ne morete osebno čuvati, ki so v daljnjih krajih, med tujimi ljudmi. Marsikatera mati je že potarnala, da je poslala dobrega sina v svet, da pa se je vrnil pokvarjen od slabe tovari-šije. Ako ste previdne, tedaj boste sto-

rile, kar vsaj deloma nadomesti vašo čuječnost. Izročile boste sinu tovariša, knjižico: »Moj tovariš«. Dobite jo za 16 ali 20 Din v Tiskarni sv. Cirila, Ma-ribor. Morda boste pa potožile, češ, da ni denarja. Damo vam zato nasvet, kako lahko dobite to knjigo brez de-narja. Pridobite nam tri nove naročni-ke ali za »Slov. Gospodarja« ali za »Naš dom« ali za »Nedeljo«, ali enega za vse te tri liste, na celoletno naroč-nino. Ko bomo prejeli vaše sporočilo in naročnino, bomo knjigo »Moj tovariš« poslali na naslov vašega sina. Če pa same ne morete pridobiti novih naroč-nikov, pa koga drugega naprosite za to. Matere, mislite na svoje sinove v daljnem svetu!

Prečistitim župnim uradom lavant, škefije! Velika večina župnih uradov je že odgovorila na okrožnico Vzajem-nosti. Ker pa potrebujemo odgovore vseh župnih uradov, prosimo, da nam jih oni, ki dosedaj še niso odgovorili, odgovore dološljejo. Ako istih ne bo-mo prejeli tekom tedna, smatramo, da se dotični v celoti strinjajo z okrož-nico.

Prazniki po trgovinah. Na mnogo-stranska vprašanja objavlja gremij tr-govcev ponovno, da bodo trgovine v nedeljo dne 31. novembra, dalje na praznik dne 8. decembra in na nedeljo pred Božičem v Mariboru dopoldne

Najzanimivejši človek med razbojniki Štajerske: »Guzaj«. Povest o njem bo izhajala v »Slov. Gospodarju«.

odprte, na dan državnih praznikov 1. in 17. decembra pa morajo ostati ves dan zaprte.

Kmetškemu listu ni »Kmetška zve-za« dovolj kmetška. Resnica pa je, da so v njej zbrani kmetje, ki imajo to svojo organizacijo popolnoma v svojih rokah. Kakšni pa so tisti, ki se zbirajo okoli »Kmetškega lista«? Ali so tisti advokati, bivši mesarji in bivši socia-listični pisatelji, ki imajo komando te-ga kroga v svojih rokah, pravi kmet-je? Gospodje, primite se za nos in na-šli boste, da ta nos ni kmetški, marveč gospodski, ki vrh tega hudo vonja po ovađuštvu!

Bivši ministrski predsednik umrl. V Beogradu je podlegel dne 27. novem-bra srčni kapi bivši ministrski pred-sednik profesor Velja Vukičević. Ro-jen je bil leta 1871 v vasi Oparič v mo-ravski banovini. Pokojni Velja je znan nam Slovencem, ker je postal dne 17. aprila 1927 po odstopu Uzunovičeve vlade ministrski predsednik in je v njegovi vladi sodelovala bivša SLS po dr. Korošcu kot notrajnemu ministru. Blagemu pokojniku ostani ohranjen časten spomin!

Kaznjenec skušal pobegniti. V jetniš-nici mariborskega okrožnega sodišča se nahaja radi tatvine na 5 let ječe ob-sojeni Alojzij Lozinšek. V noči je pre-pilil s pilo omrežje zaporne celice in skušal utesi po strelvodu. Pri nakani pobega ga je zapazil paznik, ga ustrelil v nogo in nato so ga še po dvorišču

Po vsej Slov. Štajerski se godi povest, ki bo v bodoče izha-jala v »Slov. Gospodarju«!

jetnišnice dolgo iskali, predno so ga izsledili. Z Lozinškom so bili v zvezi še drugi kaznjenci, ki bi bili poskusili utesi za prvim, a je stražeči paznik prekrizal vsem dolgo kovane načrte.

Oproščen in obsojen. Zadnji teden se je vršila pred mariborsko petorico sodnikov obravnava proti Antonu Ko-zjeku iz Kaple, ki je bil decembra leta 1928 od porote obsojen na smrt na ve-šalih radi umora svojega brata Andre-ja leta 1909, radi požiga v Račah in napeljevanja h krivemu pričanju. Z njim je bil obsojen kot sokrivec njegov prijatelj Presnitz. Aprila leta 1929 sta bila oba pomiloščena: Kozjek na 20 let in Presnitz na 15 let ječe. Presnitz je dne 8. novembra 1929 v mariborski kaznilnici umrl, Kozjek je uležil proš-njo za obnovitev obravnave, kar mu je višje deželno sodišče v Ljubljani tudi dovolilo. Ponovna razprava je trajala tri dni in je bil Kozjek glede obtožbe umora brata Andreja oproščen, ker se njegova krivda, o kateri sodniki ne dvomijo, ni dala nedvomno ugotoviti. Radi oprostilne sodbe v uprašanju u-mora je moralo izreči sodišče obsodbo glede zločina požiga in napeljevanja h krivemu pričanju na osem let težke ječe.

Žaloigra med staro ženo in mladim možem. V soboto dne 22. novembra zvečer je začela goreti viničarija Štef. Vrečka v Loki pri Framu, v kateri je stanovala 47letna viničarka Amalija Znidar in njen 27letni mož Štefan. Ko so leteli ljudje proti goreči viničariji, jim je prišla nasproti Amalija in pri-povedovala, da sta se z možem prepira-la, med preprirom je pograbil mož gorečo petrolejko in jo pogнал med sla-mo, ki je bila v sobi in se je takoj vne-la. Ljudje so poskušali moža rešiti iz goreče viničarije, toda ni se jim posre-čilo. Pod ruševinami so našli njegovo truplo v razmesarjenem stanju. Pri raztelesenju trupla Štefana je bilo u-gotovljeno, da mož ni le zgorel, am-pak da je bil prej ubit z udarci s seki-ro in sicer najbrž v spanju. Preiskava je dokazala, da je prišel viničar zad-nje čase večkrat pijan domov in da so bili prepiri in pretepi med starejšo že-no in mladim možem radi ženine lju-bosumnosti na dnevnem redu. Na pod-lagi raznih okolščin so orožniki ženo Amalijo aretirali in jo predali v zapo-re mariborskega okrožnega sodišča.

Požar. Dne 28. novembra je izbruh-nil požar v Zrkovcih niže Maribora. Pogorela sta posestnika Štefan Krajs-ner in F. Lemež. Škoda znaša 300.000 Din, zavarovalnina le 50.000 Din. Ob-stoja sum, da je bil požar podtaknjen.

Čuden slučaj smrti. V Majšpergu se je igrala 5letna Marija Frangeš s pen-kala-svinčnikom. Pri igranju je snela s svinčnika pločevinasti konec in ga požrla iz nepredvidnosti. Mati je tolkla otroka po stari navadi po hrbtu in mu je začasno tudi odleglo v grlu. Drugi

Naša povest v prihodnjem letu:

Januš Golec: »Guzaj«.